

't Seghen Waert

jaargang 21 aflevering 2

mei 2002

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam, voorzitter

Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer
tel. (079) 361 65 38

dhr. R. A. Knotter, secretaris

Smallingerland 6, 2716 AD Zoetermeer
tel. (079) 352 10 22

dhr. H.B. Huurman, penningmeester

Limbahout 1, 2719 JK Zoetermeer
tel./fax (079) 362 17 30

dhr. B.F. Tuinstra (A.W.Z.)

mw. E. van der Heijden-Smits (G.W.Z.)

dhr. G. J. Moers (I.S.V.)

dhr. A.C.J. Vermeulen (publicaties)

mw. P.E. Vijverberg (PR)

Archeologische werkgroep

dhr. B.F.F.H. van der Ven

Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer
bvdven@worldonline.nl
tel. (079) 342 79 91

Genealogische werkgroep

mw. M.E. Vijverberg-Kalkema

Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer
kalkema@wanadoo.nl
tel. (079) 331 65 52

Interviewgroep Sprekend Verleden

dhr. E. W. van den Burg

Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer
tel. (079) 316 48 58

Archief en bibliotheek

mw. J.M.C. Huisman-Aaftink

Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer
jokehuisman@hetnet.nl
tel. (079) 316 31 79

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker

Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer
tel. (079) 316 43 74

Redactie

mw. C.J. Moerman-van Voorst

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer
cmoerman@wirehub.nl
tel./fax (079) 352 14 88

dhr. Th. J.A.M. van der Poel

dhr. R. Grootveld

dhr. A.C.J. Vermeulen

't Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
ISSN: 1384-7260

Het Historisch Genootschap is gevestigd in
't Oude Huis, Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

Website: <http://www.oudsoetermeer.nl>

E-mail: info@oudsoetermeer.nl

Openingstijden archief en bibliotheek:

iedere woensdag 14.00-17.00 uur

Inloopmiddag A.W.Z.: eerste zondag van de
maand 14.00-17.00 uur

Inloopavond G.W.Z.: eerste maandag van de
maand 20.00-22.00 uur

Inhoud

Van de redactie	1
Activiteitenkalender	2
Nieuwe leden	4
Opgraving Leidsewallen	5
De Kerk van Crooneveen, een nieuwe publicatie.	10
Sprekend Verleden: Het verhaal van Jan Baars, die ongewild een held werd	12
De laatste burgemeester Bos (2)	17
Verkrijgbare publicaties bij het HGOS	18
“Deez’ beide dorpen” opnieuw uitgegeven	19

Van de redactie

In deze aflevering komt tot uiting, dat de werkgroepen van het Historisch Genootschap bepaald niet stilzitten. Er wordt gegraven waar dat wenselijk is en tevens mogelijk wordt gemaakt. Duco Vollebregt, 14 jaar oud en mogelijk ons jongste lid, doet verslag van de opgraving achter ‘het oude postkantoor’, naast Aldi. Het is toch prachtig, dat er dingen worden opgegraven, daterend van voor 1350. De interviewgroep krijgt een vraag voorgelegd en gaat onmiddellijk op zoek naar gegevens, en zie het resultaat betreft Jan Baars. Mogelijk wordt u enthousiast om u ook ergens voor in te zetten. De werkgroepen kunnen alle mogelijke hulp gebruiken, in het bijzonder op dit moment de activiteitencommissie.

Achterin deze aflevering vindt u een geheel vernieuwde publicatielijst van het HGOS met daarbij vermeld hoe u een en ander in uw bezit kunt krijgen. De uiterste kopijdatum voor de derde aflevering dit jaar is 26 juli, het blad verschijnt dan 24 augustus. U kunt kopij uiteraard ook veel eerder inleveren.

Activiteitenkalender

- 15 juni: Fietstocht langs Benthuizen en de Geerpolder
7 september: Culturele busreis naar Noord-Holland
eind oktober: Dialezing Dorpsstraat en Leidsewallen

15 juni: Fietstocht langs Benthuizen en door de Geerpolder

Deze nieuw uitgezette fietstocht neemt ons mee langs Zoetermeerse historische plekjes en vormt een vervolg op de historische fietstochten die eerder uitgegeven zijn in het kader van het boek 'De geschiedenis ligt op straat'. Evenals bij de voorgaande routes komt u langs 'cultuurhistorische elementen' die de historie van Zoetermeer vertellen. Vervolgens gaat de fietstocht naar Benthuizen, waar een bezoek aan de Oudheidkamer wordt gebracht, en de Geerpolder, waar de kaasboerderij van de familie Van Leeuwen wordt bezocht. Bij de familie Van Leeuwen nemen we even tijd voor koffie en een broodje; er wordt meer verteld over de Geerpolder en de bescherming van de weidevogels in de polder. U kunt zich voor de fietstocht opgeven bij Corry de Graaf (079) 316 72 76 of Petra Vijverberg 06 - 53 118 962. Verzamelen bij 't Oude Huis 9.30 uur, vertrek 10.00 uur. Deelname leden gratis, niet-leden 2,50 euro.

7 september: Culturele busreis Noord-Holland

Dit jaar gaat de jaarlijkse bustocht naar Noord-Holland, waar de dorpen Zunderdorp en Edam worden aangedaan. In Zunderdorp is ontvangst met koffie en gebak in het wijkcentrum. Voor de rondleiding door het dorp is een gids aanwezig. Vervolgens rijden we verder naar Edam, waar ook een stadswandeling op het programma staat langs de Waag, enkele kerken en het oudheidkundig museum. U kunt zich opgeven bij Fie Brandhorst (079) 351 70 47 of Corry de Graaf (079) 316 72 76 (de bus is snel volgeboekt!). Kosten busreis, incl. 1 x koffie: 18 euro per persoon. Dit bedrag s.v.p. storten op nummer 47.88.145 ten name van penningmeester HGOS te Zoetermeer, onder vermelding van 'busreis'. Overige kosten zijn voor eigen rekening. Vertrek 9.00 uur vanaf het voormalig busstation Marijkestraat (tegenover de Apotheek).

Dialezing

eind oktober of begin november, dialezing Dorpsstraat en Leidsewallen door Cor van Wieringen
Aanvang 20.00 uur, 't Centrum Frans Halsstraat, toegang gratis. De juiste datum volgt in onze volgende aflevering.

Jaarlijks organiseert de activiteitencommissie vele bijeenkomsten en activiteiten om de inwoners van Zoetermeer wegwijs te maken in de historie van hun woonplaats. Het bijwonen van de activiteiten is vaak niet alleen leerzaam maar ook leuk! Heeft u vorig jaar ook zo genoten van de fietstocht? En hoe vond u de rondleiding door het Nutriciamuseum? Deze activiteiten zijn tot stand gekomen door de inzet van een kleine groep vrijwilligers van de activiteitencommissie. Om deze activiteiten voort te kunnen zetten is de activiteitencommissie op zoek naar leden die een aantal keren per jaar kunnen helpen met het bedenken en organiseren van nieuwe activiteiten. Interesse? Bel voor meer informatie, of om u op te geven naar: Petra Vijverberg 06 - 53 118 962 of Gert-Jan Moers (079) 321 36 50.

Bij Fris Versshop voor al uw...

- **Hollandse en buitenlandse kaasspecialiteiten**
- **vers gebakken noten**
- **heerlijke zuidvruchten**
- **kakelverse eieren**
- **paté's en salades**
- **boerenzuivel**

Dorpsstraat 96 / 2712 AM Zoetermeer / Telefoon/fax (079) 316 76 16

Nieuwe leden

De vereniging heet de volgende nieuwe leden hartelijk welkom:
Dhr. N.J.H. van den Brink, Dunantstraat 745, Zoetermeer
Mw. J.C. van Driel-Goedegebuure, Fred.Hendrikstraat 4, Bleiswijk
Dhr. E.A. Garvelink, Scheveningsebos 42, Zoetermeer
Mw. H.C. Hasenpflug-Postma, Nadinegang 12, Zoetermeer
Mw. E.M.C. Immerzeel-Kneppers, Roelantshove 21, Zoetermeer
Dhr. G.J. Leideman, Waterland 20, Zoetermeer
Dhr. T. van Liempt, Juweellaan 440, Zoetermeer
Dhr. M. van Noort, Limbahout 31, Zoetermeer
Dhr. A. Oomens, Merbauhout 23, Zoetermeer
Mw. M.E. Stellinga-van Puffelen, Boslaan 1, Hoofddorp
Dhr. Th.J. van de Wetering, Akkerdreef 158, Zoetermeer
Dhr. R.E. Zwijnenburg, Biesland 28, Zoetermeer

Het lidmaatschap bedraagt euro 12,50 per jaar en voor een tweede bewoner van hetzelfde adres euro 6,35. Na aanmelding bij de ledenadministrateur, dhr. A.Ph. Rademaker, tel. (079) 316 43 74 of via info@oudsoetermeer.nl krijgt men een acceptgiro thuisgestuurd.

KAMERBEEK
MAKELAARS

079 316 77 71

**Huis kopen?
Huis verkopen?**

Opgraving Leidsewallen

Duco Vollebregt

Daar er gebouwd zou gaan worden achter de makelaar aan de kruising van de Leidsewallen met de Dorpsstraat moest de Archeologische Werkgroep Zoetermeer plotseling gaan graven. We konden op de betreffende locatie terecht op 3 maart 2002 en er zou op 25 maart gebouwd gaan worden. We hadden dus niet veel tijd...

Op 3 maart begon de archeologische werkgroep met een opgraving achter de makelaar, naast de Aldi. De dag ervoor was er al tot een meter diepte een put gegraven door een graafmachine.

We begonnen elke opgravingsdag met twee mensen om ongeveer 9 uur met pompen, zodat de leden die om 10 uur kwamen in een "droge" put konden graven. Normaal gesproken werd de put opgeruimd om ongeveer halfvijf. Dat wil zeggen dat de losse aarde uit de put werd verwijderd, ter preventie van het vermodderen van het vlak als er water in de put heeft gelegen en dat de troffels, batsen en ander graafgerei in de kruiwagens werden gedeponneerd.

Tevens moesten alle vondsten worden ingeschreven en moesten afhankelijk van de grondsoort en vindplaats in verschillende plastic zakjes worden gedaan. Meestal waren we klaar met deze werkzaamheden rond vijf uur.

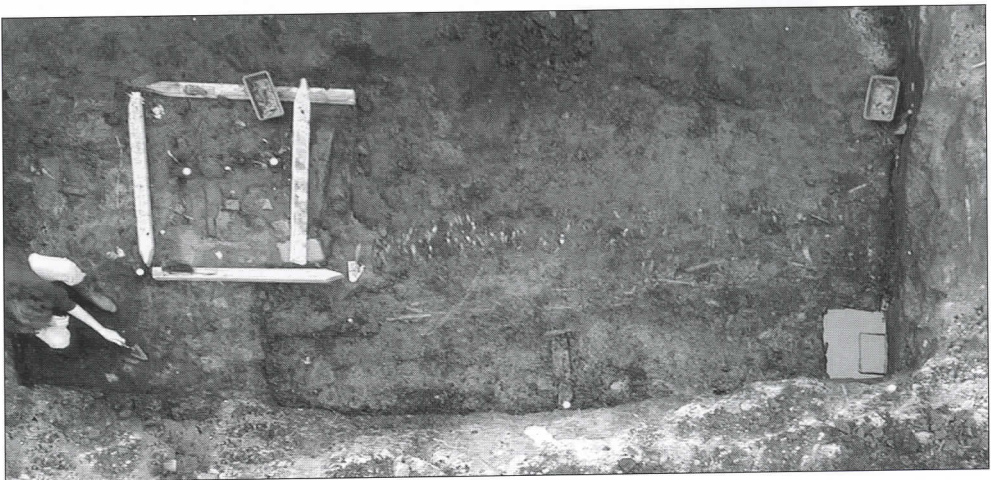
Nadat we naar 't Oude Huis gereden waren met kruiwagens en fietskarren maakten we de graafwerktuigen schoon. Na deze activiteiten verricht te hebben

De beschoeiing in de profielwand

gingen wij meestal nog even zitten en een drankje nuttigen en wat borrelnootjes om vervolgens allemaal onze eigen kant op te gaan. Omdat het lastig is om telkens de put uit te moeten om uit te leggen aan voorbijgangers wat we “hopen te vinden” of wat we “al gevonden hebben”, hebben we voor de tweede keer op een opgraving het prikbord gebruikt om mensen in te lichten over de opgraving. Hier hebben we het geplastificeerde blaadje weer gebruikt dat we hebben gemaakt bij de opgraving op de plaats waar vroeger Rové-verlichting gevestigd was, Dorpsstraat 198. Ook hebben we er een bakje aan opgehangen waarin we met mooi weer foldertjes konden stoppen, die mensen mee konden nemen.

Op de eerste twee opgravingsdagen concentreerden we ons op één vierde van de opgravingsput, gelegen in het noordwesten van de put, omdat we de hele put sowieso niet af zouden krijgen. Er werd in dit gedeelte van de put een beschoeiing gevonden en nog een houtconstructie. In de houtconstructie was een spant van een boot hergebruikt. De eerste opgravingsdag groeven we op zondag, zoals gebruikelijk overigens, maar op de tweede opgravingsdag groeven we op zaterdag, omdat de zondag daarop al bezet was door een inloopmiddag en de uitreiking van het boekje “De kerk van Crooneveen”. De daarop volgende opgravingsdagen groeven we weer op zondagen. Op de derde opgravingsdag lieten we het zuidelijke gedeelte helemaal voor gezien met uitzondering van een sleuf in het uiterste zuiden van de put. Eigenlijk moest er op 25 maart gebouwd worden op de plaats van de opgraving en moest de put dus dichtgegooid zijn. We konden op zaterdag en zondag niet graven, omdat de graafmachinist uiteraard dan niet werkte. Maar er werd onderhandeld en we zouden nog één opgravingsdag krijgen. Op deze vierde opgravingsdag kregen we het dus druk, omdat er nog tot de onverstoorde laag moest worden gegraven en de profielwanden nog moesten worden opgetekend. Er werden

Het skelet in de bouwput

ook nog een noord- en westsleuf gegraven, omdat we het werk anders zeker niet op tijd af zouden krijgen. We hebben zelfs de noord- en westsleuf niet afgekregen tot onverstoord. Alleen de zuidsleuf was onverstoord al geruime tijd voordat we op moesten houden, waardoor deze kant dus ook als eerste getekend was. Een deel van de leden ging om vijf uur alweer naar 't Oude Huis, maar de andere leden bleven bij de put om de profielwanden van de west- en noordsleuf te tekenen. De put werd de volgende dag weer om vier uur dichtgegooid. De week daarop was er nog steeds niet begonnen met bouwen. We hadden de opgraving bij nader inzien dus eigenlijk nog af kunnen maken. Maar ja, zo gaat dat dus altijd, en zo is dat altijd.

Deze opgraving was een informatief waardevolle opgraving. Zo is aan de noordkant van de opgravingsput een beschoeiing gevonden en de resten van wat waarschijnlijk een oever is geweest dat uiteindelijk uitloopt in de sloot. Aan de zuidkant van de opgravingsput (de Dorpsstraatkant) heeft waarschijnlijk een erf gelegen, wat we kunnen concluderen uit het feit dat er weinig sporen zijn gevonden, omdat men natuurlijk niets weg kon gooien door het steen van een erf heen. Dit gedeelte is in waarschijnlijk de 14e eeuw opgehoogd met een 1 meter dikke laag veen. Er is ook een houtconstructie gevonden die op verschillende dingen kan wijzen. Er zou een schuurtje gestaan kunnen hebben. Maar het is misschien iets anders geweest dan een schuurtje, hoewel geen van de andere mogelijkheden reëler is dan die van het schuurtje. Ook zijn er veel

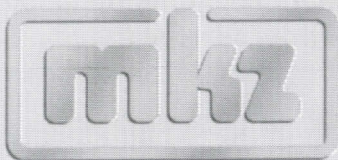
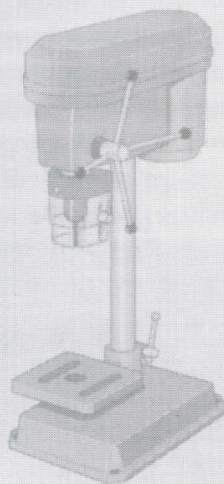
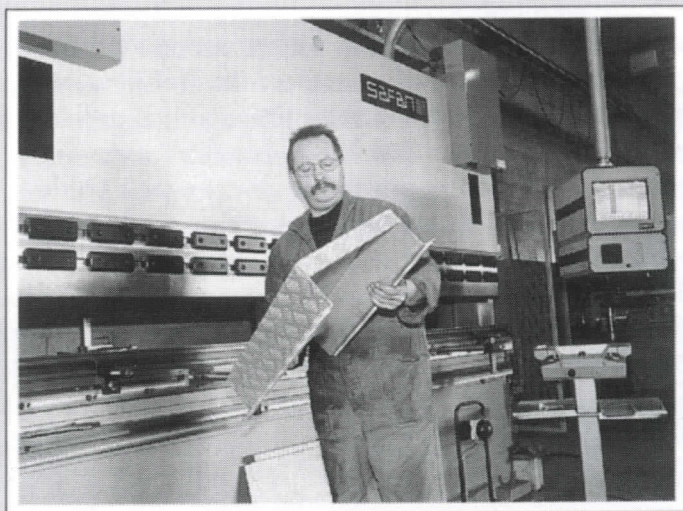
Nu óók voor particulieren!

LASSEN ○

ZETTEN ○

DRAAIEN ○

VERKOOP ○

MKZ-Metaalbewerking

Industrieweg 21, Zoetermeer

Telefoon (079) 341 63 41

vondsten gedaan die meegenomen konden worden. Er is vooral veel kogelpotmateriaal gevonden; dit zijn handgemaakte kogelvormige potten met een afgedraaide rand en een 'Besenstrich' (bezemstreek) op de buitenkant om de pot ruw te maken. Deze dateren van voor 1350. Ook is er een varkensskelet gevonden waarvan de schedel ontbrak.

Gravers:

Ad van de Rijt, Agnes van Rheenen, Anneke Vollebregt, Ben van der Ven, Bouke Tuinstra, Duco Vollebregt, Ed Steenhagen, Joke de Kler, Marco Mosselman, Maarten Havinga, Michael Dirksen, Mireille de Kler, Ria Peters, Ron Tousain, Ronald Grootveld.

Met dank aan:

Bouke Tuinstra en Ben van der Ven voor de informatie over de voorlopige conclusies die getrokken konden worden naar aanleiding van de opgraving en de informatie over de aardewerken vondsten. Ed Steenhagen voor de foto's.

ARTOTHEEK

'DE VLAMING'

Verhuur

beeldende

kunst

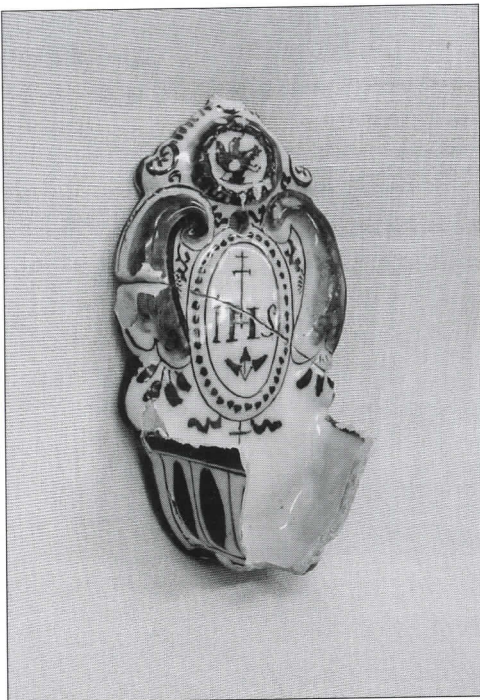
Voor bedrijven en particulieren

Vlamingstraat 2a
2712 BZ Zoetermeer
Telefoon 079 3169551

De Kerk van Crooneveen, een nieuwe publicatie.

Enkele jaren geleden heeft de Archeologische Werkgroep Zoetermeer een opgraving gedaan op de plek waar nu de Amerikaweg de Voorweg kruist op de route naar Leidschenveen. Daar stond tussen circa 1685 en 1819 de katholieke kerk van Zoetermeer.

Die katholieken waren in 1574 hun kerk op de hoek van Dorpsstraat en Leidsewallen aan de protestanten kwijt geraakt en lange tijd moesten zij het doen met samenkomsten in huiskamers en met rondreizende pastoors. Het was voor katholieken in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden toentertijd verboden hun godsdienst in het openbaar te belijden, dus de kerk was in de stad vaak vermomd als pakhuis en op het platteland als boerenschuur. Tegen betaling aan de overheid van het zogeheten recognitiegeld werd dan de aanwezigheid gedoogd; religieus gedoogbeleid rond 1700 dus. Voor Europese begrippen was de Republiek heel tolerant omdat andersdenkenden niet werden vervolgd en zij bijeen mochten komen, ook al was dat enigszins verscholen in schuilkerk of schuurkerk.. Uiteindelijk werd in 1685 voor Zoetermeer, Zegwaart, Wilsveen en Benthuizen pastoor Amandus van Nispen aangesteld die aan de Voorweg ging wonen. Het achterhuis werd uitgebouwd en diende als kerk, gewijd aan de H.Nicolaas.

Het boek laat de schuurkerk weer verrijzen aan de Voorweg door de vondsten in de grond te combineren met archief- en literatuuronderzoek. Vervolgens wordt de geschiedenis van de parochie uit de doeken gedaan vanaf het prille begin in de middeleeuwen met kerken en kapellen in Zoetermeer, Zegwaart en Wilsveen. De 17de en 18de eeuw worden uitvoerig belicht rondom de van de familie Crooneveen verkregen schuurkerk. Een laatste hoofdstuk beschrijft de parochie in de laatste tweehonderd jaar. Kortom, een volledige parochiegeschiedenis. Maar dan wel een met een grote meerwaarde! De historie is aangevuld met 26 verhalen rondom vondsten, Aan de Voorweg gevonden wijwaterbakje.

variërend van drinkglazen, een porseleinen wijwatervaatje, buikwarmer, koeienogen, tot kerkzilver en afval uit het riool. Vele foto's, waarvan een groot deel in kleur, maken dit boek een feest om in te lezen, te kijken en te bladeren. Het is slechts voor 9,80 euro (exclusief verzendkosten) verkrijgbaar in 't Oude Huis en enkele geselecteerde boekhandels. Voor meer informatie en bestellingen kunt u natuurlijk ook surfen naar www.oudsoetermeer.nl

Verhalen aan de tap

In het café van Veelenturf aan de Dorpsstraat 78-80, De Jonge Prins geheten, werden vele verhalen achter een glas bier of jenever geboren. Die zijn in de loop van de tijd steeds sterker en sterker geworden. Uit de mond van een der nazaten van de Veelenturf-tappers werd een legende opgetekend, die door vele generaties aan elkaar is doorverteld. Niet meer dan een legende, maar veel te leuk om u te onthouden. Meer betrouwbare verhalen van de hand van Bouke Tuinstra over de ontstaansgeschiedenis en naamgeving van Zoetermeer-Zegwaard heeft u al in 2000 en 2001 in 't Seghen Waert kunnen lezen.

De heer C.H. Veelenturf meldt ons het volgende:

In de jaren dat het Spaanse leger Nederland binnentrok tijdens de tachtigjarige oorlog om de stad Leiden te bezetten, trok ook een Franse colonne onder leiding van een 'Prins' via de Heerwegen (dijken en verhogingen) richting Leiden. Vanuit het zuiden naar Rotterdam, via de Rotte, waar Rotterdam zijn naam aan ontleent, ging de colonne via de Reguliersdam (eind Rokkeveen, of Roggeveen) naar een dorp waar de colonne een rustplaats vond. De prins kwam vanzelf in het rechthuis (gemeentehuis c.q. kroeg) terecht. Dit was toentertijd ook een café, een politiepost enz. Hij liet zich daar vergenoegen. In een gesprek met de waard vroeg de prins: "Zeg, waard, kunt u mij iets van de omgeving vertellen?" De waard antwoordde: "Ja, sire" en toen ontstond het volgende gesprek:

"Zeg, waard, kunt u mij vertellen wat daar voor hutten (huizen) staan?" "Dat benne huizen (Benthuisen)", antwoordde de waard. "En daar, dat kerkje of kapelletje? Oh, dat is het kapelletje in de Moer (Moerkapelle)". "En dat water daar, is dat de zee?" "Nee", zei de waard, "dat is een zoetwatermeer (Zoetermeer). En aan het eind is het woud (bos) en dat is Zoeterwoude".

Na de rustpauze ging de prins verder via Wilsveen (veengebied) naar Leidschendam (dam aan de Leie) en naar een vormeloos gebied, nu ook Stompwijk genoemd, richting Leiden. Uit dit gesprek zijn de namen Zegwaard ontstaan en De Jonge Prins, het café-restaurant, dat voorheen het rechthuis van Zegwaard was.

Sprekend Verleden: Het verhaal van Jan Baars, die ongewild een held werd

E.W. van den Burg

Niet zo lang geleden wandelde Margo Baars binnen bij het Historisch Genootschap. Zij is bezig om van het geslacht Baars zoveel mogelijk informatie te verzamelen. Uit de nalatenschap van een familielid, Jan Baars, waren allerlei gegevens tevoorschijn gekomen die te maken hadden met de militaire dienst. Zo waren er enige dapperheidsonderscheidingen en een brief van een sergeant die het bewuste familielid bedankte, omdat hij hem het leven had gered. Jan Baars moet dus wel iets bijzonders hebben gedaan. De vraag van Margo was dan ook of het genootschap haar zou kunnen helpen de toedracht van een en ander te achterhalen. We hebben haar inderdaad kunnen helpen en hiervan willen wij ook de leden van het Historisch Genootschap deelgenoot maken.

De Mobilisatie 1939

Johannes Petrus Baars, zoals hij volgens de burgerlijke stand heette, is geboren op 16 september 1909. In 1929 was hij reeds voor eerste oefening opgeroepen. Toen de mobilisatie in 1939 werd afgekondigd moest hij als gewoon soldaat weer opkomen en wel bij het 4e Regiment Infanterie. De dreiging dat er

Gemobiliseerde soldaten, uiterst rechts liggend, Jan Baars

Het Oorlogsherinneringskruis

oorlog zou komen is er van september 1939 tot en met de eerste dagen van mei 1940 voortdurend geweest. Op 10 mei 1940 was het zover, Duitsland viel onder andere Nederland binnen.

Het Eiland van Dordrecht

De Duitsers maakten op grote schaal gebruik van valschermtroepen, niet alleen in de buurt van Den Haag en Rotterdam, maar ook in de omgeving van Moerdijk en Dordrecht. En het waren vooral deze zeer goed getrainde parachutisten waar de eenheid van Jan Baars mee te maken had. We zullen hier niet diepgaand ingaan op de gevechtshandelingen in

breder verband, maar ons beperken tot de situatie waarin de heer Baars verzeild raakte. Eerst maar even de brief van een dankbare sergeant.

Dankbetuiging

“Door dezen verklaar ik, dat ik de soldaat J. Baars, woonachtig te Zoetermeer, Vlamingstraat 41, grote dank verschuldigd ben voor zijn heldhaftig gedrag op 11 mei 1940, waardoor ik het leven mocht behouden. Een Duitse soldaat gebruikte mij op die dag als schild en gelastte soldaat J. Baars naar voren te komen. Aan dit bevel voor overgave werd geen gevolg gegeven. Doch door de soldaat Baars werd met het pistool gevuld, welk vuur op gelijktijdig moment beantwoord werd door de Duitser. Als gevolg hiervan werd de vijand een duim van de rechterhand afgeschoten, zodat deze niet verder kon vuren. Dit feit stelde mij in de gelegenheid om te kunnen ontvluchten. Volgaarne betuig ik daarom schriftelijk J. Baars mijn hartelijke dank voor dit wapenfeit en wens hem voorts veel geluk en voorspoed in zijn verdere leven toe.

Was getekend: Amstelwijck, 31 mei 1940

G.A.E. Duyster, jr, sergeant 2-I-28-R.I. “

Op 9 september 1946, dus ruim zes jaar nadat het allemaal gebeurd was, moest de heer Baars voor de Commissie Onderscheidingen een verklaring afleggen. Deze verklaring, die we in zijn geheel laten volgen, geeft duidelijk aan onder welke omstandigheden betrokkene heeft verkeerd.

Verklaring

“Ik heb gevochten onder vaandrig Marijs. Ik weet wel, dat wij totaal geïsoleerd zaten, maar hoe dat kwam kan ik niet zeggen. Een Duitse officier, die zich daartoe overgaf, verzocht om wapenstilstand, omdat de Duitsers doorvechten “zwijnachtig” vonden. Dit alles begreep ik later van de anderen, toen we bij elkaar waren, nog voordat ik vervoerd werd. We zijn bijeengekomen op een hoeve van de Domeingrond en ik ben daar ‘s zaterdags tegen 12 uur ‘s middags, gewond aan de voet, met een Rode Kruis auto naar de M.T.S. in Dordrecht vervoerd. De Hollanders en Duitsers zaten toen al bij elkaar. Hoe die Rode Kruis auto daar kwam weet ik niet. Ik heb deelgenomen aan de gevechten op 10 en 11 mei. Ik ben gewond geraakt tijdens de terugtocht naar mijn sectie. Zaterdagochtend om ongeveer halfelf kwam de aanval van de parachutisten. Het ging nogal bloedig toe. We vroegen aan de vaandrig Marijs om met twee à drie man patrouille te mogen lopen. Twee Duitsers gaven zich gewond over. Twee man van de sectie bleef bij hen ter bewaking. Hierna hoorden we achter ons plotseling een geschreeuw. Vijf Duitsers riepen: “Wij geven ons over”. Dit begrepen wij er tenminste van. Toen wij dichterbij kwamen zagen we dat tussen hen in twee Hollanders stonden met de handen omhoog, terwijl de Duitsers de wapens op ons gericht hadden. Hierop trokken wij ons terug. Twee van de patrouille gingen terug naar de sectie en ik

In het tweede huis van links woonde Jan Baars met zijn broer Cor. Het huis stond aan de Vlamingstraat, maar dat gedeelte werd ook wel “De Laan van Brinkers” genoemd.

vooraan Jan Baars

bleef nog even achter. Daarna kwam twee man met de handen omhoog naar mij toe onder het geschreeuw van: "Wij geven ons over". Naderbij komende bleek dat het de sergeant Duyster was met een Duitser achter

zich, die zijn pistool over de schouder van de sergeant had gelegd. Ik schoot nu met mijn pistool de Duitser zijn pistool uit handen. Hierna kroop ik achter mijn lichte mitrailleur en gaf een korte vuurstoot af op de Duitser, die achter de dijk was gesprongen en met een handgranaat gooide, die gelukkig aan de andere kant van het dijke terechtwam. De sergeant Duyster had van de gelegenheid gebruik gemaakt om weer bij zijn sectie terug te keren. Ik wilde nu naar mijn sectie terug, doch moest daartoe over de dijk. Vlakbij liep de versperring op de dijk, terwijl een veertig meter verder de versperring achter de dijk voortliep. Onder vuur probeerde ik nu een boom te bereiken, gelegen voor de dijk en ter hoogte van het punt, waar de versperring achter de dijk liep. Vlak bij de boom werd ik achter in mijn voet geschoten. Er zaten nog tien patronen in de trommel van mijn mitrailleur. Ik heb de kolfbodem verwijderd, zodat de mitrailleur nu voor de Duitsers onbruikbaar was. Tenslotte heb ik toch mijn sectie nog bereikt. Hierna hebben geen gevechtshandelingen meer plaatsgevonden".

Tot zover het relaas van de heer Baars. Hij werd in 1947 begiftigd met het Bronzen Kruis en in 1952 met het Oorlogsherinneringskruis. Het bronzen kruis werd aan hem toegekend wegens:

"Heeft zich door moedig optreden tegenover de vijand onderscheiden, door op 10 en 11 mei 1940, behorende tot een geïsoleerd troepenonderdeel, als lichte mitrailleurshutter in het Zuidoostelijk deel van het Eiland van Dordrecht op onverschrokken wijze deel te nemen aan het bestrijden van aldaar, in grote getale, gelande vijandelijke valschermjagers. Tenslotte bij het dekken op 11 Mei 1940 van de terugtocht van zijn groep, welke was afgesneden en welke onder vijandelijk mitrailleurvuur lag, gewond geraakt."

Jan Baars was een bescheiden man die hier niet mee te koop liep. Hij mocht zich gelukkig prijzen dat hij het overleefd heeft, want hij heeft de dood in de ogen gezien. Van zijn verwonding heeft hij nog wel geruime tijd last gehad, maar hij kon in zijn werkzame leven zijn brood verdienen als timmerman. Op 22 mei 1987 is hij overleden. In deze tijd van herdenken leek het ons gepast om een Zoetermeerder met zulke verdiensten in oorlogstijd, zij het postuum, op deze plaats te gedenken.

Bronnen:

Sectie Militaire Geschiedenis van de Koninklijke Landmacht.

E.H. Brongers: Opmars naar Rotterdam, deel I - De luchtlanding, 4e druk, Baarn 1985

Nagelaten bescheiden J.P. Baars.

H.G. Meijer: Bronzen Leeuw / Bronzen Kruis, militaire dapperheidsonderscheidingen, Amsterdam 1990

Bloembinderij

DE NOBEL

- voor al uw
- ✿ Relatiegeschenken
 - ✿ Bloemdecoraties
 - ✿ Smaakvolle boeketten
 - ✿ Bruidswerk
 - ✿ Rouwwerk

Dorpstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11

De laatste burgemeester Bos (2)

Ronald Grootveld

Na het verschijnen van het artikel over burgemeester Frits Bos in de vorige aflevering, zijn enkele aanvullingen en verbeteringen gemeld, die hieronder volgen:

Burgemeester Bos koos als bruid de jongste van de vier dochters van de weduwe Visser-van Alphen, die met haar kinderen aan de Molenweg (nu makelaardij Van As aan de Stationsstraat 61) woonde in een huis dat door de familie "Sonneck" werd genoemd. Het jonge paar Bos woonde in de villa ernaast en daar werd op 6 maart 1920 hun zoontje Kees geboren. Het jongetje staat op de voorzijde van dit blad in de deuropening.

De villa was in 1906 ontworpen door architect A.J. Hekker en gebouwd in opdracht van de fabrikant A.J. Noordam, die er ook ging wonen. In 1919 verkocht hij het huis aan A.J. Bos, "de Javaan" genoemd, vanwege zijn Indische connecties. De heer Bos verhuurde het huis aan zijn broer, de burgemeester. Het huis aan de Molenweg (Stationsstraat) werd later bewoond door de familie Vis. In 1967 is het fraaie pand gesloopt ten behoeve van de bouw van het kantoor van makelaardij Hopman, dat nu de Rabobank huisvest.

De villa van het echtpaar Bos in de Stationstraat

Verkrijgbare publicaties bij het HGOS

- Gebundeld Verleden (1989): Jubileumboek van het Historisch Genootschap met artikelen over vroeg-20e-eeuwse geschiedenis (4,54 euro)
- Over de oorlog gesproken: Zoetermeer 1940-1945 (1990): Interviewfragmenten over de tweede wereldoorlog (4,54 euro)
- Historische straten in Zoetermeer: Stationsstraat (1995)*: Monumenten en beeldbepalende gebouwen in één van Zoetermeers oudste straten (2,27 euro)
- Samen onder één dak (1995): Geschiedenis van de Adventskerkgemeente en de Remonstrantse kerk (4,54 euro)
- Over de Reguliersdam (1997): Historische en archeologische informatie over de Zoetermeerse overtoom in Rokkeveen (9,08 euro)
- De geur van krijt (1997)*: Onderwijs geschiedenis en scholen in Zoetermeer (1,13 euro)
- Zeventien Zoetermeerse kerken (1998)*: Alle kerkgebouwen in Zoetermeer (3,40 euro)
- Monumentaal groen in Zoetermeer (1999)*: Parken en andere groengebieden in Zoetermeer (1,13 euro)
- Dorp in oorlog: Zoetermeer 1940-1945 (2000)*: De tweede wereldoorlog in Zoetermeer uitgebreid belicht (22,21 euro)
- Vijf meter onder N.A.P.; Water in Zoetermeer (2000)*: Polder- en verveningsgeschiedenis, waterbeheer (3,40 euro)
- Op de hoek van de Wallen (2001)*: Bouw- en bewoningsgeschiedenis van Dorpstraat 46 (4,54 euro)
- De geschiedenis op straat, een ontdekkingstocht langs de Zoetermeerse cultuurhistorie (2001): beschrijving van de 286 belangrijkste cultuurhistorische elementen in Zoetermeer, met vijf wandel- en fietsroutes met kaart (12,48 euro)
- De geschiedenis op straat, CD-ROM met beschrijving van de 286 belangrijkste cultuurhistorische elementen in Zoetermeer. Met veel kleurenafbeeldingen en uitgebreide zoekmogelijkheden (6,81 euro)
- De kerk van Crooneveen: historisch en archeologisch onderzoek naar de Zoetermeerse schuurkerk (2002). Met kleurenomslag en full colour afbeeldingen (9,80 euro).

De met een * gemerkte publicaties zijn samen met de Gemeente Zoetermeer uitgegeven. De publicaties zijn te koop in geselecteerde Zoetermeerse boekhandels en in het Stadsmuseum. Bestellen kan via email: info@oudsoetermeer.nl of telefonisch (inspreken): (079) 319 06 83. De verzendkosten bedragen 3 euro.

“Deez’ beide dorpen” opnieuw uitgegeven

Een cadeau voor alle leden.

Tussen 1793 en 1801 verzorgde H.A. Banse te Amsterdam de uitgave van de Nederlandsche stad- en dorpsbeschrijver. In juli 1793 verscheen een eerste katern over Stompwijk, Wilsveen en Leidschendam, dat als proefdruk aan de intekenaren werd toegestuurd. Pas in 1798 werd een begin gemaakt met beschrijvingen van dorpen in deze omgeving. Met deel VII (Rhijnland) konden de bezoekers van de dorpen “een rysje” doen in de streek bezuiden Leiden en in het duingebied. Het boek is voorzien van fraaie gravures met een afbeelding van elk dorp. Deze plaatjes werden verzorgd door de kunstenaar Anna Catharina Brouwer, van wie verder nauwelijks werk bekend is. Lieve van Ollefen verzorgde gedichtjes bij elk plaatje. Benthuisen was daarin bijvoorbeeld “klein en bloeiend tevens”, Wilsveen gaf “eereijken winst aan noeste boerehanden”, Rijnsburg bracht bijvoorbeeld “bloemkool en aard’aplen” voort en Noordwijkerhout werd door “lustverblijven” omringd. Zoetermeer en Zegwaart kregen de volgende tekst mee:

*Deez’ beide dorpen zijn weleer in vroeger jaaren
door Spanjes krijgsvolk aangerand
Men veende eertijds aldaar het land;
Nu teelt dit zelfde land weer graan en koorenaaren.*

Omdat het gedeelte over Zoetermeer-Zegwaart zoveel historische wetenswaardigheden bevat, heeft het Historisch Genootschap besloten dit katern in de oorspronkelijke vorm in facsimile uit te geven, voorzien van illustraties en een uitgebreide toelichting.

De leden van het genootschap krijgen de bijzondere uitgave cadeau bij deze aflevering van ‘t Seghen Waert.

Een beperkt aantal extra exemplaren is voor leden beschikbaar om zelf cadeau te geven. De prijs per exemplaar bedraagt 12 euro inclusief verzendkosten.

Bestellen: 079 319 06 83 of info@oudsoetermeer.nl.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstr. 61, tel. (079) 316 44 45

Dranken/Wijnhandel Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. (079) 316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. (079) 331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. (079) 363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks-

en adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. (079) 316 24 90

Linthout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. (079) 316 30 84

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. (079) 316 35 80

Rové Licht & Sfeer Eerste Stationsstr. 3

tel. (079) 316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. (079) 316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. (079) 361 61 61

Verlaan Verfspécialzaak

Vlamingstraat 5, tel. (079) 316 34 76

Van Waaij Wonen

Coppeliashouw 30, tel. (079) 343 53 30

UW HUIS VERKOPEN?

van Brero *makelaardij o.g.*

Vrijblijvend thuis bezoek door beëdigd makelaar-taxateur lid NVM.

Dorpsstraat 14 2712 AK Zoetermeer Telefoon 079 316 00 61 Fax 079 316 00 26
Internet: www.vanbrero.nl E-mail: brero@nvm.org

gratis waardebeoordeling! Bel 079-3160061

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw aktieve hobby
of jouw aktieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

**Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...**

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdsleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551